

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр-кт Берестейський, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Державна регуляторна служба України

Про погодження проекту акта

Відповідно до статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» Міністерство освіти і науки України надсилає на погодження проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303».

Відповідно до рішення Ставки Верховного Головнокомандувача України від 28 березня 2025 року просимо здійснити погодження в п'ятиденний строк.

Додатки: 1. Проект акта на 1 арк. в 1 прим.

2. Пояснювальна записка на 7 арк. в 1 прим.

3. Порівняльна таблиця на 1 арк. в 1 прим.

4. Аналіз регуляторного впливу на 39 арк. в 1 прим.

5. Наказ МОН від 04.04.2025 № 546 «Про внесення змін до Плану діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проектів регуляторних актів на 2025 рік» на 3 арк. в 1 прим.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

Владислав Кваснюк
044 481 32 67

МОН № 1/6623-25 від 04.04.2025

Підписав: Лісовий Оксен Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED3236000AD9E100

Дійсний: з 14.03.2025 11:28:13 по 12.03.2027 11:28:13

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2025 р. №
Київ

Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303

Кабінет Міністрів України **постановляє**:

Внести зміну до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» (Офіційний вісник України, 2022 р., № 25, ст. 1355; 2024 р., № 27, ст. 1733, № 102, ст. 6522,), доповнивши її пунктом 4⁴ такого змісту:

«4⁴. Установити, що дія пунктів 1, 2 цієї постанови не поширюється на планові, позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері освіти за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2022 р. за № 1668/39004.».

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

МОН № 1/6623-25 від 04.04.2025

Підписав: Лісовий Оksen Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED3236000AD9E100

Дійсний: з 14.03.2025 11:28:13 по 12.03.2027 11:28:13

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303»

Зміст положення акта законодавства	Зміст відповідного положення проєкту акта
Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану	
Кабінет Міністрів України постановляє:	Кабінет Міністрів України постановляє:
...	...
відсутня	4 ⁴ . Установити, що дія пунктів 1, 2 цієї постанови не поширюється на планові, позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері освіти за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, відповідно до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2022 р. за № 1668/39004.

Міністр освіти і науки України

Оксен ЛІСОВИЙ

« ____ » _____ 2025 р.

МОН № 1/6623-25 від 04.04.2025

Підписав: Лісовий Оксен Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED3236000AD9E100

Дійсний: з 14.03.2025 11:28:13 по 12.03.2027 11:28:13

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України
від 13 березня 2022 р. № 303»

1. Мета

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303» (далі – проєкт постанови) розроблений Міністерством освіти і науки України з метою припинення дії, встановлених пунктами 1, 2 постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 (далі – постанова № 303), обмежень на здійснення Державною службою якості освіти України (далі – Служба) та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Служба – є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері освіти, зокрема з питань забезпечення якості освіти. Одними з основних повноважень Служби є здійснення у межах компетенції державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти щодо дотримання ними вимог законодавства у сфері освіти.

Відповідно до частини першої статті 69 Закону України «Про освіту», такий державний нагляд (контроль) здійснюється Службою з метою захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Нормами вищезазначеного закону, а також інших спеціальних законів у сфері освіти визначено, що формами здійснюваних Службою у сфері освіти заходів державного нагляду (контролю) є планова/позапланова перевірки та інституційний аудит.

МОН № 1/6623-25 від 04.04.2025

Підписав: Лісовий Оksen Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED3236000AD9E100

Дійсний: з 14.03.2025 11:28:13 по 12.03.2027 11:28:13

З початком у 2022 році збройної агресії російської федерації в Україні Кабінетом Міністрів України прийнято постанову № 303, відповідно до якої припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) на період дії правового режиму воєнного стану. З плином часу її зміст зазнавав редакційних змін, зокрема, у зв'язку з частковим або повним припиненням дії, встановлених пунктами 1, 2 цієї постанови, обмежень на планові/позапланові заходи державного нагляду (контролю), що здійснюються різними адміністративними органами.

В частині здійснюваних Службою у сфері освіти заходів державного нагляду (контролю) у період дії правового режиму воєнного стану дія встановлених пунктами 1, 2 постанови № 303 обмежень залишалася незмінною з наданням незначної можливості на здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) при наявності двох обмежуючих умов у вигляді: 1) необхідності отримання рішення Міністерства освіти і науки України на проведення такого заходу; 2) наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я учасників освітнього процесу та забезпечення безпеки держави. Поряд з цим варто зазначити, що передбачений частиною п'ятою статті 69 Закону України «Про освіту» вичерпний перелік з трьох підстав для проведення позапланових перевірок закладів освіти залишався незмінним, що створювало додаткові обмеження для реалізації Службою покладених на неї повноважень в частині реалізації державної політики у сфері освіти.

Окреслений стан нормативно-правового регулювання, зокрема, визначена постановою № 303 модель, яка передбачає реагування на скарги та звернення окремих осіб виключно шляхом здійснення позапланових перевірок з обмеженим переліком питань для з'ясування, не дозволяє Службі та її територіальним органам належним чином реагувати на масштабні виклики у вигляді недотримання закладами освіти вимог освітнього законодавства та низьку якість надання ними освітніх послуг, а також унеможливорює своєчасне виявлення системних порушень прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу.

Водночас варто підкреслити, що результати тієї незначної кількості позапланових заходів державного нагляду (контролю), що були проведені Службою та її територіальними органами в межах встановленої нормами постанови № 303 мораторію, засвідчили катастрофічний стан дотримання законодавства в закладах освіти, а відповідно порушення прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу, що у період дії правового режиму воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», у тому числі, може мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави.

За результатами проведених Службою 19 позапланових перевірок закладів вищої освіти виявлено численні порушення у процесі прийому на навчання та з організації освітнього процесу. Зокрема, встановлено факти формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років, які систематично не

відвідували заняття, але при цьому успішно склали сесії. Виявлено недотримання вимог щодо обліку занять, включно з можливими випадками фіктивного внесення інформації про проведені заняття. Порухення також стосувалися процесів поновлення та переведення студентів, які здійснювалися поза канікулярний період та з перевищенням допустимої академічної заборгованості. В окремих закладах виявлено незаконні схеми зарахування на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО з подальшим оперативним переведенням на інші освітні програми, для вступу на які Умовами вступу передбачено обов'язкове складання НМТ/ЗНО. Окремо встановлено схему «вічного магістра», коли студентів відраховували за невиконання умов контракту, але неодноразово поновлювали через короткий проміжок часу (1-3 місяці) на перший рік навчання, у тому числі не в канікулярний період. Виявлено відсутність акредитації більшості освітніх програм, що унеможливило законне переведення студентів на наступні курси. Також зафіксовані випадки видачі академічних довідок без належного документування та ідентифікації відповідальних осіб. За підсумками вищезазначених позапланових перевірок встановлено незаконне зарахування 5805 військовозобов'язаних здобувачів. Важливо підкреслити, що така масштабна кількість незаконно зарахованих військовозобов'язаних виявлена всього за результатами 19 перевірок. Це свідчить про системність виявленої проблеми. При відсутності обмежень на здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю), встановлених постановою № 303, Служба мала би можливість належним чином реагувати на порушення освітнього законодавства у період дії правового режиму воєнного стану й виявляти значно більшу кількість випадків незаконного зарахування військовозобов'язаних на навчання. Своєчасність та ефективність заходів державного нагляду (контролю) й невідворотність наслідків за порушення освітнього законодавства у період дії правового режиму воєнного стану могли би стати дієвим превентивними заходами: заклади освіти змушені були б відмовитися від сумнівних схем, усвідомлюючи реальні ризики викриття та відповідальності.

Задля оцінки якості освітніх та управлінських процесів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) Службою здійснювалися в незначній кількості позапланові інституційні аудити, які засвідчили, що освітнє середовище закладів освіти та система оцінювання результатів навчання учнів потребують покращення у 61% закладів, педагогічна діяльність педагогічних працівників – у 45%, а управлінські процеси – у 37% закладів. Це обумовлює необхідність системного підходу до контролю за якістю освіти, що має охоплювати не лише окремі заклади за їхньою ініціативою, а й передбачати проведення планових інституційних аудитів у закладах загальної середньої освіти для об'єктивної оцінки стану освітньої діяльності в більших масштабах. Значна частина закладів освіти стикається з проблемами у забезпеченні інклюзивного та розвивального середовища, яке потребує покращення у 68% шкіл, створенні безпечних умов навчання, що залишається актуальним для 64% закладів, а також у впровадженні ефективної системи самооцінювання та взаємооцінювання учнів, яке потребує

доопрацювання у 59% випадків. Окрім цього, у 55% закладів спостерігаються труднощі з дотриманням академічної доброчесності як в оцінюванні знань учнів, так і в роботі педагогічних працівників.

Варто зауважити, що у зв'язку із тим, що позапланово інституційні аудити проводяться за ініціативою засновника, керівника, педагогічної ради, загальних зборів (конференції) колективу або піклувальної ради закладу загальної середньої освіти, то наявна у Служби статистика стосується закладів освіти впевнених у своїх високих показниках й бажають покращити якість освіти, яка надається. Однак результати цих аудитів свідчать про наявність суттєвих проблем у таких закладах, що дозволяє припустити про ще гірший стан у тих закладах, які взагалі не ініціюють проведення аудитів. Через відсутність можливості перевіряти абсолютно всі заклади загальної середньої освіти залишається невідомою реальна картина якості освіти в країні, що ускладнює своєчасне виявлення порушень та належне реагування на них.

Результати опитування Службою керівників близько 800 закладів загальної середньої освіти, до набрання чинності постанови № 303, підтверджували доцільність проведення планових та позапланових інституційних аудитів у період дії правового режиму воєнного стану. Абсолютна більшість керівників, які пройшли аудит, зазначили його позитивний вплив на розбудову внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України затверджується Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані Російською Федерацією. Натомість на територіях, не включених до цього переліку, Служба має змогу у відносній безпеці виконувати свої повноваження, забезпечуючи належний нагляд (контроль) за закладами освіти відповідно до законодавства.

Виявлені порушення, зокрема, незаконне зарахування, фіктивний облік занять, відсутність акредитації освітніх програм та зловживання під час переведення і поновлення студентів, свідчать про глибоку кризу в системі освіти, подолання якої можливе лише через посилення державного контролю та впровадження ефективних механізмів нагляду. Поряд з цим, проведення Службою планових/позапланових перевірок та інституційного аудиту на безпечних територіях забезпечило б належний рівень оцінювання якості освітньої діяльності закладів освіти, розробку рекомендацій для їх удосконалення, приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства, а також підвищення прозорості та якості освіти.

Враховуючи вищезазначене, проєкт постанови розроблено з метою припинення дії, встановлених пунктами 1, 2 постанови № 303, обмежень на здійснення Службою та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану

за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом постанови запропоновано скасувати дію, встановлених пунктами 1, 2 постанови № 303, обмежень на здійснення Службою та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану за винятком територій, включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого наказом № 309 від 22 грудня 2022 року Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України.

4. Правові аспекти

Проєкт постанови розроблено на основі та з урахуванням вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану», постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1363 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303», а також постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Проєкт постанови не потребує додаткового фінансування з державного та місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

З метою проведення публічних консультацій, відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996, проєкт постанови розміщено на офіційному вебсайті Служби.

Проєкт постанови не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та

регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект постанови не стосується соціально-трудової сфери та не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців.

Проект постанови потребує погодження з Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством фінансів України та Державною регуляторною службою України.

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

У проекті постанови відсутні положення, які порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

Положення, які містять ознаки дискримінації, в проекті постанови відсутні. У зв'язку з цим, громадська антидискримінаційна експертиза проекту постанови не проводилася.

У проекті постанови відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Громадська гендерно-правова експертиза не проводилась.

Проект постанови немає правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Громадська антикорупційна експертиза не проводилась.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту постанови дозволить Службі відновити проведення планових та позапланових перевірок, а також інституційних аудитів закладів освіти у період дії правового режиму воєнного стану за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси. Це, своєю чергою, дозволить забезпечити відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

Реалізація постанови матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	позитивний	Подолання загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення

		безпеки держави, зокрема, шляхом встановлення фактів формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років; виявлення випадків фіктивного внесення закладами освіти інформації про здобувачів освіти; подолання незаконних схем зарахування на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО з подальшим переведенням на інші освітні програми; подолання незаконних схем «вічного магістра»; відрахування незаконно зарахованих військовозобов'язаних здобувачів освіти.
Учасники освітнього процесу	позитивний	Учасники освітнього процесу отримують гарантії якісної освіти, безпечного освітнього середовища та ефективного управління закладами освіти.

Міністр освіти і науки України

Оксен ЛІСОВИЙ

_____ 2025 р.

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України
від 13 березня 2022 р. № 303»

I. Визначення проблеми

Державна служба якості освіти України (далі – Служба) – є центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері освіти, зокрема з питань забезпечення якості освіти. Одними з основних повноважень Служби є здійснення у межах компетенції державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти щодо дотримання ними вимог законодавства у сфері освіти.

Відповідно до частини першої статті 69 Закону України «Про освіту», такий державний нагляд (контроль) здійснюється Службою з метою захисту прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, реалізації єдиної державної політики в цій сфері та спрямований на забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Нормами вищезазначеного закону, а також інших спеціальних законів у сфері освіти визначено, що формами здійснюваних Службою у сфері освіти заходів державного нагляду (контролю) є планова/позапланова перевірки та інституційний аудит.

З початком у 2022 році збройної агресії російської федерації в Україні Кабінетом Міністрів України прийнято постанову «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» № 303 (далі - постанова № 303) відповідно до якої припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) на період дії правового режиму воєнного стану. З плином часу її зміст зазнавав редакційних змін, зокрема, у зв'язку з частковим або повним припиненням дії, встановлених пунктами 1, 2 цієї постанови, обмежень на планові/позапланові заходи державного нагляду (контролю), що здійснюються різними адміністративними органами.

В частині здійснюваних Службою у сфері освіти заходів державного нагляду (контролю) у період дії правового режиму воєнного стану дія встановлених пунктами 1, 2 постанови № 303 обмежень залишалася незмінною з наданням незначної можливості на здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) при наявності двох обмежуючих умов у вигляді: 1) необхідності отримання рішення Міністерства освіти і науки України на проведення такого заходу; 2) наявності загрози, що має негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я учасників освітнього процесу та забезпечення безпеки держави. Поряд з цим варто зазначити, що передбачений частиною п'ятою статті 69 Закону України «Про освіту» вичерпний перелік з трьох підстав для проведення позапланових перевірок закладів освіти залишався незмінним, що створювало додаткові обмеження для реалізації Службою

МОН № 1/6623-25 від 04.04.2025

Підписав: Лісовий Оksen Васильович

Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000ED3236000AD9E100

Дійсний: з 14.03.2025 11:28:13 по 12.03.2027 11:28:13

покладених на неї повноважень в частині реалізації державної політики у сфері освіти.

Окреслений стан нормативно-правового регулювання, зокрема, визначена постановою № 303 модель, яка передбачає реагування на скарги та звернення окремих осіб виключно шляхом здійснення позапланових перевірок з обмеженим переліком питань для з'ясування, не дозволяє Службі та її територіальним органам належним чином реагувати на масштабні виклики у вигляді недотримання закладами освіти вимог освітнього законодавства та низьку якість надання ними освітніх послуг, а також унеможливорює своєчасне виявлення системних порушень прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу.

Водночас, варто підкреслити, що результати тієї незначної кількості позапланових заходів державного нагляду (контролю), що були проведені Службою та її територіальними органами в межах встановленого нормами постанови № 303 мораторію, засвідчили катастрофічний стан дотримання законодавства в закладах освіти, а відповідно порушення прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу, що у період дії правового режиму воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», у тому числі, може мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави.

За результатами проведених Службою 19 позапланових перевірок закладів вищої освіти виявлено численні порушення у процесі прийому на навчання та з організації освітнього процесу. Зокрема, встановлено факти формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років, які систематично не відвідували заняття, але при цьому успішно склали сесії. Виявлено недотримання вимог щодо обліку занять, включно з можливими випадками фіктивного внесення інформації про проведені заняття. Порушення також стосувалися процесів поновлення та переведення студентів, які здійснювалися поза канікулярний період та з перевищенням допустимої академічної заборгованості. В окремих закладах виявлено незаконні схеми зарахування на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО, з подальшим оперативним переведенням на інші освітні програми, для вступу на які Умовами вступу передбачено обов'язкове складання НМТ/ЗНО. Окремо встановлено схему «вічного магістра», коли студентів відраховували за невиконання умов контракту, але неодноразово поновлювали через короткий проміжок часу (1-3 місяці) на перший рік навчання, у тому числі не в канікулярний період. Виявлено відсутність акредитації більшості освітніх програм, що унеможливлювало законне переведення студентів на наступні курси. Також зафіксовані випадки видачі академічних довідок без належного документування та ідентифікації відповідальних осіб. За підсумками вищезазначених позапланових перевірок встановлено незаконне зарахування 5805 військовозобов'язаних здобувачів. Важливо підкреслити, що така масштабна кількість незаконно зарахованих військовозобов'язаних виявлена всього за результатами 19 перевірок. Це свідчить про системність виявленої проблеми. При відсутності обмежень на здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) встановлених постановою № 303 Служба мала би можливість належним чином реагувати на порушення освітнього законодавства у період дії правового режиму

воєнного стану й виявляти значно більшу кількість випадків незаконного зарахування військовозобов'язаних на навчання. Своєчасність та ефективність заходів державного нагляду (контролю) й невідворотність наслідків за порушення освітнього законодавства у період дії правового режиму воєнного стану могли би стати дієвим превентивними заходами: заклади освіти змушені були б відмовитися від сумнівних схем, усвідомлюючи реальні ризики викриття та відповідальності.

Задля оцінки якості освітніх та управлінських процесів закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) Службою здійснювалися в незначній кількості позапланові інституційні аудити, які засвідчили, що освітнє середовище закладів освіти та система оцінювання результатів навчання учнів потребують покращення у 61% закладів, педагогічна діяльність педагогічних працівників – у 45%, а управлінські процеси – у 37% закладів. Це обумовлює необхідність системного підходу до контролю за якістю освіти, що має охоплювати не лише окремі заклади за їхньою ініціативою, а й передбачати проведення планових інституційних аудитів у закладах загальної середньої освіти для об'єктивної оцінки стану освітньої діяльності в більших масштабах. Значна частина закладів освіти стикається з проблемами у забезпеченні інклюзивного та розвивального середовища, яке потребує покращення у 68% шкіл, створенні безпечних умов навчання, що залишається актуальним для 64% закладів, а також у впровадженні ефективної системи самооцінювання та взаємооцінювання учнів, яке потребує доопрацювання у 59% випадків. Крім цього, у 55% закладів спостерігаються труднощі з дотриманням академічної доброчесності як в оцінюванні знань учнів, так і в роботі педагогічних працівників.

Варто зауважити, що у зв'язку із тим, що позапланово інституційні аудити проводяться за ініціативою засновника, керівника, педагогічної ради, загальних зборів (конференції) колективу або піклувальної ради закладу загальної середньої освіти, то наявна у Служби статистика стосується закладів освіти впевнених у своїх високих показниках й бажають покращити якість освіти, яка надається. Однак результати цих аудитів свідчать про наявність суттєвих проблем у таких закладах, що дозволяє припустити про ще гірший стан у тих закладах, які взагалі не ініціюють проведення аудитів. Через відсутність можливості перевіряти абсолютно всі заклади загальної середньої освіти залишається невідомою реальна картина якості освіти в країні, що ускладнює своєчасне виявлення порушень та належне реагування на них.

Результати опитування Службою керівників близько 800 закладів загальної середньої освіти, до набрання чинності постанови № 303, підтверджували доцільність проведення планових та позапланових інституційних аудитів у період дії правового режиму воєнного стану. Абсолютна більшість керівників, які пройшли аудит, зазначили його позитивний вплив на розбудову внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Постановою Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України затверджується Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окуповані Російською Федерацією. Натомість на територіях, не включених до цього

переліку, Служба має змогу у відносній безпеці виконувати свої повноваження, забезпечуючи належний нагляд (контроль) за закладами освіти відповідно до законодавства.

Виявлені порушення, зокрема, незаконне зарахування, фіктивний облік занять, відсутність акредитації освітніх програм та зловживання під час переведення і поновлення студентів, свідчать про глибоку кризу в системі освіти, подолання якої можливе лише через посилення державного контролю та впровадження ефективних механізмів нагляду. Поряд з цим, проведення Службою планових/позапланових перевірок та інституційного аудиту на безпечних територіях забезпечило б належний рівень оцінювання якості освітньої діяльності закладів освіти, розробку рекомендацій для їх удосконалення, приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність до вимог законодавства, а також підвищення прозорості та якості освіти.

Враховуючи вищезазначене, проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303» (далі - проєкт постанови) розроблено з метою припинення дії, встановлених пунктами 1, 2 постанови № 303, обмежень на здійснення Службою та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

Основні групи, на які справлятиме вплив проєкт постанови:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	X	
Держава	X	
Суб'єкти господарювання	X	
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	X	

Проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у період дії правового режиму воєнного стану, регулюється Постановою № 303.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання проєкту постанови є:

1. Ефективність та своєчасність заходів державного нагляду (контролю) на появу нових схем для порушення законодавства України та збільшення кількості випадків його недотримання суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану за винятком територій, включених до Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово

окупованих Російською Федерацією, затвердженого наказом № 309 від 22 грудня 2022 року Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України;

2. Покращення стану дотримання суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог законодавства та, як наслідок, відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу у період дії правового режиму воєнного стану;

3. Забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності у період дії правового режиму воєнного стану.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Залишення ситуації без змін Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти призводить до появи нових незаконних схем у період дії правового режиму воєнного стану. Наслідком того, Служба та її територіальні органи не мають змогу належним чином реагувати на масштабні виклики у вигляді недотримання суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог освітнього законодавства та низьку якість надання ними освітніх послуг, є катастрофічний стан дотримання законодавства, а відповідно порушення прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу, що у період дії правового режиму воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», у тому числі, може мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави. Крім того, здійснення ними діяльності без контролю з боку держави завдає суспільну шкоду, оскільки призводить до незахищеності учасників освітнього процесу та систематичного порушення їх прав, про що свідчить кількість отриманих Службою повідомлень про порушення.
Альтернатива 2	Прийняття проєкту постанови Ця альтернатива забезпечить ефективність та своєчасність здійснення заходів державного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання у сфері освіти, що сприятиме дотриманню ними вимог законодавства у період дії правового режиму воєнного стану в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси). Це, своєю чергою, дозволить забезпечити відвернення

	загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Окрім того суб'єкти господарювання за результатами інституційних аудитів незалежно від наявності порушень освітнього законодавства отримують висновки та рекомендації для підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що забезпечить якість наданої освіти.
--	---

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану призводить до зменшення рівня дотримання ними освітнього законодавства і, як наслідок, наявність загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, а саме: наявність фактів формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років; випадки фіктивного внесення закладами освіти інформації про здобувачів освіти; незаконні схеми зарахування на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО, з подальшим переведенням на інші освітні програми; незаконні схеми «вічного магістра»; незаконне зарахування військовозобов'язаних здобувачів освіти.

Альтернатива 2	Посилення інституційної спроможності держави шляхом надання можливості Службі як уповноваженому органу у сфері освіти своєчасно та ефективно проводити заходи державного нагляду (контролю) в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) з метою підвищення рівня дотримання учасниками освітнього процесу освітнього законодавства і, як наслідок, подолання загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, зокрема, шляхом встановлення фактів формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років; виявлення випадків фіктивного внесення закладами освіти інформації про здобувачів освіти; подолання незаконних схем зарахування на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО, з подальшим переведенням на інші освітні програми; подолання незаконних схем «вічного магістра»; відрахування незаконно зарахованих військовозобов'язаних здобувачів освіти.	Витрати на здійснення Службою заходів державного нагляду (контролю) у 2025 році передбачені в межах видатків на функціонування Служби.
---------------------------	--	---

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану призводить до зменшення рівня дотримання учасниками освітнього процесу освітнього законодавства й систематичного порушення прав громадян. Здійснення діяльності без контролю з боку держави завдає суспільну шкоду, оскільки держава не може забезпечити на належному рівні своєчасність та ефективність захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності у період дії правового режиму воєнного стану.
Альтернатива 2	Прийняття проекту постанови надасть можливість Службі своєчасно та ефективно здійснювати заходи державного нагляду (контролю) в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових	Витрати на здійснення Службою заходів державного нагляду (контролю) у 2025 році передбачені в межах видатків на функціонування Служби.

	дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси), що сприятиме дотриманню учасниками освітнього процесу вимог освітнього законодавства, та, як наслідок, зменшення суспільної шкоди. Громадяни отримають гарантії якісної освіти, безпечного освітнього середовища, ефективного управління закладами освіти та захист прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності у період дії правового режиму воєнного стану.	
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання *	321	1345	12374	0	14 040
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	2,29%	9,58%	88,13%	0%	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами

		господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану може призвести до неможливості суб'єктів господарювання у сфері освіти довести відповідність своєї діяльності вимогам законодавства. Крім того відсутність контролю призводить до безкарності та системних порушень суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог освітнього законодавства, що ставить під ризик безпеку держави й спричиняє кількість випадків порушень прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.
Альтернатива 2	Прийняття проекту постанови надасть можливість Службі своєчасно та ефективно здійснювати заходи державного нагляду (контролю) в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) з метою перевірки додержання суб'єктами господарювання у сфері	Відсутні

	освіти вимог освітнього законодавства. У ході перевірки суб'єкти господарювання у сфері освіти матимуть змогу довести відповідність своєї діяльності вимогам законодавства. Крім того, суб'єкти господарювання у сфері освіти за результатами інституційних аудитів, незалежно від наявності порушень освітнього законодавства, отримають висновки та рекомендації для підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.	
--	---	--

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	0 грн
Альтернатива 2. Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва згідно з додатком 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (рядок 11 таблиці «Витрати на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта»)	407040,00 грн

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Вартість балів оптимального альтернативного способу визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 - цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде);

3 - цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть);

2 - цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні аспекти проблеми залишаються невирішеними);

1 - цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1	1	У разі залишення наявної на сьогодні ситуації без змін у Служби будуть відсутня можливість ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану. Це призводить до появи нових незаконних схем у період дії правового режиму воєнного стану. Наслідком того, Служба та її територіальні органи не мають змогу належним чином реагувати на масштабні виклики у вигляді недотримання суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог освітнього законодавства та низьку якість надання ними освітніх послуг є катастрофічний стан дотримання законодавства, а відповідно порушення прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу, що у період дії правового режиму воєнного стану, введеного Указом Президента України від

		24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», у тому числі, може мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави. Крім того, здійснення ними діяльності без контролю з боку держави завдає суспільну шкоду, оскільки призводить до незахищеності учасників освітнього процесу та систематичного порушення їх прав, про що свідчить кількість отриманих Службою повідомлень про порушення.
Альтернатива 2	4	У разі прийняття проєкту постанови Служба матиме можливість забезпечувати ефективність та своєчасність здійснення заходів державного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання у сфері освіти, що сприятиме дотриманню ними вимог законодавства у період дії правового режиму воєнного стану в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси). Це, своєю чергою, дозволить забезпечити відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Окрім того, суб'єкти господарювання за результатами інституційних аудитів, незалежно від наявності порушень освітнього законодавства, отримують висновки та рекомендації для підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що сприятиме

		підвищенню якості освіти, яка надається.
--	--	--

Рейтинг результативно сті	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1	Для держави: Відсутні.	Для держави: Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану призводить до зменшення рівня дотримання ними освітнього законодавства і, як наслідок, наявність загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, а саме: наявність фактів формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років; випадки фіктивного внесення закладами освіти інформації про здобувачів освіти; незаконні схеми зарахування	Залишення ситуації, яка існує на сьогодні, не вирішує зазначені в розділі I аналізу регуляторного впливу (далі - АРВ) проблеми.

	на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО, з подальшим переведенням на інші освітні програми; незаконні схеми «вічного магістра»; незаконне зарахування військовозобов'язаних здобувачів освіти. Для громадян: Відсутні.	на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО, з подальшим переведенням на інші освітні програми; незаконні схеми «вічного магістра»; незаконне зарахування військовозобов'язаних здобувачів освіти. Для громадян: Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану призводить до зменшення рівня дотримання учасниками освітнього процесу освітнього законодавства й систематичного порушення прав громадян, про що свідчить кількість отриманих Службою повідомлень про порушення.
--	--	---

	Здійснення діяльності без контролю з боку держави завдає суспільну шкоду, оскільки держава не може забезпечити на належному рівні своєчасність та ефективність захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності у період дії правового режиму воєнного стану. Для суб'єктів господарювання: Відсутні. Для суб'єктів господарювання: Відсутність можливості ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану може призвести до неможливості суб'єктів господарювання у сфері освіти	
--	--	--

		довести відповідність своєї діяльності вимогам законодавства. Крім того відсутність контролю призводить до безкарності та системних порушень суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог освітнього законодавства, що ставить під ризик безпеку держави й спричиняє кількість випадків порушень прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.	
Альтернатива 2	Для держави: Посилення інституційної спроможності держави шляхом надання можливості Службі як уповноваженому органу у сфері освіти своєчасно та ефективно заходи державного нагляду (контролю) в Україні (за винятком територій можливих бойових	Для держави: Витрати на здійснення Службою заходів державного нагляду (контролю) у 2025 році передбачені в межах видатків на функціонування Служби.	Повністю вирішує проблеми.

	дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) з метою підвищення рівня дотримання учасниками освітнього процесу освітнього законодавства і, як наслідок, подолання загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, зокрема, шляхом встановлення фактів формального підходу до навчання здобувачів віком понад 30 років; виявлення випадків фіктивного внесення закладами освіти інформації про здобувачів освіти; подолання незаконних схем зарахування на перший курс бакалаврату без складання НМТ/ЗНО, з подальшим переведенням на інші освітні програми; подолання незаконних схем «вічного магістра»;		
--	--	--	--

	відрахування незаконно зарахованих військовозобов'язан их здобувачів освіти. Для громадян: Прийняття проекту постанови надасть можливість Службі своєчасно та ефективно здійснювати заходи державного нагляду (контролю) в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси), що сприятиме дотриманню учасниками освітнього процесу вимог освітнього законодавства, та, як наслідок, зменшення суспільної шкоди. Громадяни отримають гарантії якісної освіти, безпечного освітнього середовища, ефективного управління зкладами освіти та	Для громадян: Витрати на здійснення Службою заходів державного нагляду (контролю) у 2025 році передбачені в межах видатків на функціонування Служби.	
--	--	--	--

	захист прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності у період дії правового режиму воєнного стану. Для суб'єктів господарювання: Прийняття проєкту постанови надасть можливість Службі своєчасно та ефективно здійснювати заходи державного нагляду (контролю) в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) з метою перевірки додержання суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог	Для суб'єктів господарювання: Незначні адміністративні витрати суб'єктів господарювання на виконання процедурних вимог проєкту постанови, а саме на супроводження процесу перевірки складуть орієнтовно близько 407040,00 тисяч гривень або 1920,00 гривень в перерахунку на одного суб'єкта господарювання.	
--	---	--	--

	освітнього законодавства. У ході перевірки суб'єкти господарювання у сфері освіти матимуть змогу довести відповідність своєї діяльності вимогам законодавства. Крім того, суб'єкти господарювання у сфері освіти за результатами інституційних аудитів, незалежно від наявності порушень освітнього законодавства, отримають висновки та рекомендації для підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.		
--	--	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	У разі залишення наявної на сьогодні ситуації без змін у Служби будуть відсутня можливість ефективно та своєчасно проводити заходи державного нагляду (контролю) за дотриманням законодавства суб'єктами господарювання у сфері	Зовнішні чинники, що впливатимуть на дію регуляторного акта, відсутні

	освіти у період дії правового режиму воєнного стану. Це призводить до появи нових незаконних схем у період дії правового режиму воєнного стану. Наслідком того, Служба та її територіальні органи не мають змогу належним чином реагувати на масштабні виклики у вигляді недотримання суб'єктами господарювання у сфері освіти вимог освітнього законодавства та низьку якість надання ними освітніх послуг є катастрофічний стан дотримання законодавства, а відповідно порушення прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу, що у період дії правового режиму воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», у тому числі, може мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави. Крім того, здійснення ними діяльності без контролю з боку держави завдає суспільну шкоду, оскільки призводить до незахищеності учасників освітнього процесу та систематичного порушення їх прав, про що свідчить кількість отриманих Службою повідомлень про порушення. Проблеми, зазначена в розділі I АРВ не буде вирішена.	
Альтернатива 2	У разі прийняття проєкту постанови буде забезпечено ефективність та своєчасність здійснення заходів державного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання у сфері освіти, що сприятиме дотриманню ними вимог законодавства у період дії правового режиму воєнного стану в Україні (за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій	Зовнішні чинники, що впливатимуть на дію регуляторного акта, відсутні

	активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси). Це, своєю чергою, дозволить забезпечити відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності. Окрім того, суб'єкти господарювання за результатами інституційних аудитів, незалежно від наявності порушень освітнього законодавства, отримають висновки та рекомендації для підвищення якості освітньої діяльності та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що сприятиме підвищенню якості освіти, яка надається. Проблеми, зазначені у розділі I АРВ будуть врегульовані, а цілі досягненні.	
--	--	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для досягнення цілей, визначених у розділі II цього АРВ, проектом постанови передбачено механізм розв'язання проблеми, наведеної у розділі I цього АРВ шляхом його прийняття.

Проектом постанови пропонується внесенням змін до Постанови № 303 в частині доповнення її пунктом 4⁻³ з метою припинення дії, встановлених пунктами 1, 2 постанови № 303, обмежень на здійснення Службою та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану за винятком територій можливих бойових дій, територій активних бойових дій, територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, відвернення загроз, що можуть мати негативний вплив на забезпечення безпеки держави, захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу та забезпечення інтересів суспільства щодо належної якості освіти та освітньої діяльності.

Розв'язання проблеми можливе лише шляхом прийняття даного проекту постанови.

Для впровадження регуляторного акта Служба забезпечила інформування громадськості про процедури і механізми реалізації регуляторного акта шляхом

його оприлюднення та громадського обговорення на офіційному вебсайті Служби та проведення громадського обговорення.

Впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акту не очікується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проекту постанови не потребує додаткового фінансування. Витрати Служби на здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) з додатками 1, 2, 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (додаються). Водночас фінансування зазначених витрат у 2025 році передбачено в межах видатків на функціонування Служби за бюджетною програмою КПКВК 2203010 «Керівництво та управління у сфері забезпечення якості освіти».

Досягнення цілей державного регулювання не передбачає додаткових витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування.

Витрати суб'єктів великого та середнього підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта, розраховано згідно з додатком 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (додається).

Оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10 відсотків, розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва проводився згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта (додається).

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Оскільки термін дії постанови № 303 обмежений періодом дії правового режиму воєнного стану в Україні, термін дії регуляторного акта – відповідає терміну дії Постанови № 303.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до вимог законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозовані значення показників результативності регуляторного акта:

- розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не прогнозується;
- кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта – 14040 суб'єкти господарювання;
- розмір коштів і час, що витрачатимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта – 407040,00 грн і 40 годин;
- рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта - 100%, оскільки проєкт регуляторного акта оприлюднено на офіційному вебсайті Служби (<https://sqe.gov.ua/>) та після прийняття буде опублікований в офіційних джерелах.

Додатковими показниками результативності регуляторного акта є:

- кількість проведених Службою перевірок
- кількість проведених Службою інституційних аудитів
- кількість складених Службою за результатами заходів державного нагляду (контролю) розпоряджень про усунення вимог освітнього законодавства
- кількість складених Службою за результатами інституційних аудитів висновків про якість освітньої та управлінської діяльності закладу освіти, внутрішню систему забезпечення якості освіти та рекомендацій щодо вдосконалення діяльності закладу освіти

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом аналізу статистичної інформації.

Базове відстеження результативності здійснюватиметься через рік після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом або більшістю його положень.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись один раз на три роки після проведення заходів повторного відстеження регуляторного акта.

Метод проведення відстеження результативності – статистичний.

Виконавець заходів з відстеження результативності – Служба.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення не врегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Міністр освіти і науки України

_____ 2025 р.

Оксен ЛІСОВИЙ

Додаток 1
до Аналізу регуляторного
впливу до проекту постанови
Кабінету Міністрів України
“Про внесення змін до
постанови Кабінету Міністрів
України від 13 березня 2022 р.
№ 303”

ВИТРАТИ
на одного суб'єкта господарювання великого і середнього
підприємництва, які виникають внаслідок дії регуляторного акта

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання/підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	0	0
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	0	0
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/ приписів тощо), гривень	1920,00	
5	Витрати на отримання	0	0

	адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень		
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	0	0
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше, гривень	0	0
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5), гривень	1920,00	0
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	212	
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на виконання регулювання (вартість регулювання) (рядок 6 x рядок 7), гривень	407040,00	0

* В середньому строк здійснення Службою планових заходів державного нагляду (контролю) 5 робочих днів. Тобто, витрати часу персоналу суб'єкта господарювання на супроводження позапланової перевірки орієнтовно складатимуть 40 годин.

Розмір мінімальної заробітної плати відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» складає 8000 грн. (погодинно – 48,00 грн.). Отже, розмір адміністративних витрат, пов'язаних з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю), складатиме 1920,00 грн. (48,00 грн. X 40 год.).

** В цілях Аналізу регуляторного впливу проєкту постанови зроблено припущення щодо проведення у 2025 році 212 планових заходів державного нагляду (контролю).

*** Дія проєкту акта обмежена дією правового режиму воєнного стану в Україні. Відповідно до Закону України 15 січня 2025 року № 4024-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» строк дії воєнного стану в Україні продовжено до 09 травня 2025 року.

БЮДЖЕТНІ ВИТРАТИ
на адміністрування регулювання

Державний орган, для якого здійснюється розрахунок адміністрування регулювання:

Державна служба якості освіти України

Процедура регулювання суб'єктів великого і середнього підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання)	Планові витрати часу на процедуру	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідної категорії (заробітна плата)	Оцінка кількості процедур за рік, що припадають на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадають під дію процедури регулювання	Витрати на адміністрування регулювання (за рік), гривень
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває у сфері регулювання	0	0	0	0	0
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання	40	134,85	1	212	1143528,00

вання, що перебуває у сфері регулювання					
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	40	134,85	1	212	1143528,00
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	0	0	0	0	0
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	0	0	0	0	0
6. Підготовка звітності за результатами регулювання	0	0	0	0	0

7. Інші адміністративні процедури	0	0	0	0	0
Разом за рік	0	0	0	0	2287056,00
Сумарно за п'ять років**	-	-	-	-	-

* Для розрахунку вартості часу співробітника Служби використано розмір посадового окладу головного спеціаліста – 23464 грн відповідно до Схеми посадових окладів на посадах державної служби з урахуванням сімей і рівнів посад, юрисдикції та типів державних органів у 2025 році, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від постановою Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2023 р. № 1409 (зі змінами) та норму тривалості робочого часу у 2025 році, яка складає 2088 год (середньомісячна – 174 год.). Вартість 1 робочої години головного спеціаліста Служби – 134,85 гривень.

** В цілях аналізу регуляторного впливу проекту постанови зроблено припущення щодо проведення у 2025 році 212 планових заходів державного нагляду (контролю). Підготовка, затвердження та опрацювання Службою одного окремого акта про порушення вимог регулювання є безперервним процесом, що розпочинається з моменту фіксації порушення під час перевірки та триває до завершення оформлення та затвердження відповідного документа.

*** Дія проекту акта обмежена дією правового режиму воєнного стану в Україні. Відповідно до Закону України 15 січня 2025 року № 4024-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» строк дії воєнного стану в Україні продовжено до 09 травня 2025 року.

ТЕСТ малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Здійснюється шляхом консультацій щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для дотримання вимог регулювання.

Таблиця 1

№ з/п	Вид консультації (публічні консультації прямі (круглі столи, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прямі (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1.	Консультації з громадськістю	10	В цілому проект акта підтримано

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі)

2.1. Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання - 12374.

2.2. Питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема чинить вплив, 88,13 % (відсотків).

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

№ з/п	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
-------	---------------------	------------------------------	-------------------------------	------------------------

		впровадження регулювання)		
Оцінка «прямих» витрат суб'єктів підприємництва на виконання регулювання				
1.	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів)	0	0	0
2.	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування	0	0	0
3.	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати – витратні матеріали)	0	0	0
4.	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	0	0	0
5.	Інші процедури (уточнити)	0	0	0
6.	Разом, гривень	0	0	0
7.	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконувати вимоги регулювання, одиниць	12374		
8.	Сумарно, гривень	0	0	0
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9.	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула: витрати часу на отримання інформації про регулювання, отримання необхідних форм та заявок X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна	0	0	0

	кількість форм			
10.	Процедури організації виконання вимог регулювання. Формула: витрати на ознайомлення з системою (1 год) витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур	0	0	0
11.	Процедури офіційного звітування Формула: витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою кількості суб'єктів, що користуються формами засобів – окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок)) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість оригінальних звітів X кількість періодів звітності за рік	0	0	0
12.	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	0	0	0

	Формула: витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість перевірок за рік			
13.	Інші процедури (уточнити)	0	0	0
14.	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	0	0	0
15.	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	12374	12374	12374
16.	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик “разом” X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 19 X рядок 20)	0	0	0

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва

Розрахунок бюджетних витрат на адміністрування регулювання для відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування, що залучений до процесу регулювання не здійснювався, оскільки додаткових витрат не передбачається.

Процедура регулювання суб'єктів малого підприємництва (розрахунок на одного типового суб'єкта господарювання малого підприємництва – за потреби окремо для	Планові витрати часу на процедур у	Вартість часу співробітника органу державної влади відповідн	Оцінка кількості процедур за рік, що припадаю ть на одного суб'єкта	Оцінка кількості суб'єктів, що підпадаю ть під дію процедур	Витрати на адміністру-вання регулювання* (за рік), гривень
--	------------------------------------	--	---	---	--

суб'єктів малого та мікро-підприємств)		ої категорії (заробітна плата)		и регулювання	
1. Облік суб'єкта господарювання, що перебуває в сфері регулювання	0	0	0	0	0
2. Поточний контроль за суб'єктом господарювання, що перебуває в сфері регулювання, у тому числі:	40	134,85	1	212	1143528,00
Камеральні	0	0	0	0	0
Виїзні	0	0	0	0	0
3. Підготовка, затвердження та опрацювання одного окремого акта про порушення вимог регулювання	40	134,85	1	212	1143528,00
4. Реалізація одного окремого рішення щодо порушення вимог регулювання	0	0	0	0	0
5. Оскарження одного окремого рішення суб'єктами господарювання	0	0	0	0	0

6. Підготовка звітності за результатами регулювання	0	0	0	0	0
7. Інші адміністративні процедури (уточнити): ознайомлення суб'єкта господарювання з вимогами регулювання	0	0	0	0	0
Разом за рік	0	0	0	0	2287056,00
Сумарно за п'ять років	-	-	-	-	-

* Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу).

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

№ п/п	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка «прямих» витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	0	0
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	0	0
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	0	0

4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	0	0
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	0	0

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання

На основі оцінки сумарних витрат малого підприємництва на виконання запланованого регулювання (за перший рік регулювання та за п'ять років) з метою вирівнювання питомої вартості адміністративного навантаження між суб'єктами великого, середнього та малого підприємництва пропонуються такі компенсаторні механізми (наприклад, зміна періодичності надання звітів для малого чи мікропідприємництва, поріг за розміром суб'єкта чи його розміром річного обороту для виключення з-під регулювання, запровадження інших компенсаторів) (опис та викладення уточнених норм регулювання):

На основі запропонованих компенсаторів для суб'єктів малого підприємництва проводиться повторна оцінка витрат суб'єктів малого підприємництва для скоригованих процедур, починаючи з пункту 2 цього додатка.

Показник	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання за перший рік, гривень	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання за п'ять років, гривень
Заплановане регулювання	0	0
За умов застосування компенсаторних механізмів для малого підприємництва	0	0

Сумарно: зміна вартості регулювання підприємництва	0	0
--	---	---

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

04 04 20 25

м. Київ

№ 546

Про внесення зміни до Плану діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2025 рік

На виконання частин третьої та четвертої статті 7 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»

НАКАЗУЮ:

1. Внести до Плану діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проєктів регуляторних актів на 2025 рік, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 грудня 2024 р. № 1727, зміни, що додаються.

2. Директорату вищої освіти та освіти дорослих (Шаров Олег) забезпечити оприлюднення цього наказу шляхом розміщення на офіційному вебсайті Міністерства.

3. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрко Інна) зробити відмітки у справах архіву.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки
України

04 04 2025 № 546

Зміни до Плану діяльності

Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України,
з підготовки проектів регуляторних актів на 2025 рік,
затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 грудня 2024 р. № 1727

1. Доповнити План діяльності Міністерства освіти і науки України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра освіти і науки України, з підготовки проектів регуляторних актів на 2025 рік, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 грудня 2024 р. № 1727, пунктами 40, 41 такого змісту:

№ з/п	Назва проекту регуляторного акту	Обґрунтування необхідності прийняття регуляторного акту	Строк підготовки регуляторного акту	Назва структурного підрозділу (ЦОВВ та їх структурного підрозділу), що розроблятиме регуляторний акт
1	2	3	4	5
40	Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Переліку видів господарської діяльності, які не можуть провадитися на підставі подання декларації в умовах воєнного стану»	Проект постанови розроблено з метою унормування питання уточнення переліку видів господарської діяльності, які не можуть провадитися на підставі подання декларації в умовах воєнного стану	30.04.2025	Міністерство освіти і науки України, директорат вищої освіти та освіти дорослих

1	2	3	4	5
41	Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303»	Проект постанови розроблено з метою припинення дії, встановлених пунктами 1, 2 постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303, обмежень на здійснення Державною службою якості освіти України та її територіальними органами заходів державного нагляду (контролю) у сфері освіти у період дії правового режиму воєнного стану	30.04.2025	Міністерство освіти і науки України, директорат вищої освіти та освіти дорослих

Т. В. О. генерального директора директорату вищої освіти та освіти дорослих

Алла РИБАЛКО